

Otázka: Vkladové služby

Předmět: Bankovníctví, Ekonomie

Přidal(a): m.c.

Úvod do bankovní soustavy ČR

Je dvoustupňová.

1) ČNB= Česká národní banka (centrální, emisní banka)

- emituje nové peníze do oběhu
- řídí množství peněz v oběhu
- poskytuje obchodním bankám úvěry
- reguluje měnový kurz
- uděluje (odebírání) bankovní licence
- je bankou vlády (spravuje účty státního rozpočtu)
- provádí operace s CP
- emituje pamětní mince a jiné

2) obchodní(komerční) banky

- **a) univerzální** (poskytují širokou škálu bankovních činností, např. ČSOB, Komerční

banka, Česká spořitelna atd...

- **b) specializované** (zaměřují se na určité bankovní operace: hypoteční úvěry, stavební spoření...), např. Českomoravská hypoteční banka

Bankovní operace

- **Aktivní operace banky** – přinášejí jí výnos, např. přijaté úroky z úvěrů
- **Pasivní operace banky** – banka úrok vyplácí (u vkladových účtů)

Činnosti obchodních bank univerzálního typu:

- otevření a vedení účtů vkladových a úvěrových
- realizují platební styk
- obchodují s CP
- devizové obchody (devizy, valuty)
- pronájem bezpečnostních schránek
- pojišťovací služby vymezeného rozsahu (např. pojištění na zahraniční cestu)
- zakládají stavební spořitelny, podílové fondy
- poradenská (informační) činnost a jiné

Hospodaření banky

- Banka musí mít takový objem likvidních prostředků, aby byla schopna hradit své závazky
- Analyzuje rozsah a typy vkladů a s tím spojené úrokové náklady, aby jim přizpůsobila svou úvěrovou politiku.
- Existuje tzv. zlaté pravidlo bankovníctví, které znamená sladit dobu splatnosti aktiv s dobou splatností pasiv, tzn. dlouhodobé úvěry jsou financovány z dlouhodobých finančních zdrojů.
- Hospodaření banky za určité období je sledováno pomocí výkazu zisků a ztrát (výsledovky)

- Hospodářským výsledkem může být zisk nebo ztráta
- Ztráta má krátkodobé opodstatnění, neměla by být vyšší než zdroje krytí (rezervní fond), pokud převyší bankovní kapitál, dojde k řízení o úpadku, nebo je banka nabídnuta ke koupi.
- O ziskovosti banky vypovídá ukazatel rentability.
 - Obvyklá výše tohoto ukazatele činí 1 – 6 %, u světových bank je to kolem 5%.
 - Podle Cookova pravidla platí, že výše vlastního kapitálu by měla tvořit alespoň 8% v bankách.

Platební styk

- písemná smlouva o založení účtu
- nutno předložit doklady (občan OP, podnikatel výpis z živn. nebo obchod. rejstříku, společenskou smlouvu apod.)
- účty pro podnikatele (nesráží se tu daň z úroků)
- účty pro obyvatele (sráží se tu z úroků tzv. srážková daň = 15 %)
- podpisový vzor (s prostředky na účtu může nakládat majitel účtu i osoby k tomu zmocněné majitelem účtu), pro přístup z internetu (mobilu) se tvoří přihlašovací jméno a heslo
- platební karta – je součástí účtu, je vhodné zvolit limity výběru i plateb (např. týdenní) pro vyšší bezpečnost
- výpisy z účtu (v papírové nebo elektronické podobě)
- **1. Založení účtu**
- **2. Zrušení účtu**
 - žádost o zrušení účtu
 - vrátit platební karty, případně šekovou knížku
 - zrušit trvalé příkazy

Hotovostní placení

- **1) Vkládání peněz na účet** – prakticky kdokoli – možnosti:
 - na přepážce banky
 - poštovní poukázkou (složenkou)

- pomocí vkladového automatu
 - Identifikace osob, které ukládají (boj proti praní špinavých peněz, které pocházejí z prodeje drog, krádeží apod.). Platby převyšující 270 000,- nutno provádět bezhotovostně.
- **2) Výběr peněz z účtu**
 - platební kartou
 - na přepážce v bance (výběrní lístek), nutno prokázat totožnost, ověřit podpis. vzor
 - šekem (ověřit správnost šeku)

Platby, které zprostředkovává pošta

Poštovní poukázky

- Platba
 - v hotovosti
 - bez hotovostní
- Příjem
 - v hotovosti
 - bez hotovostní
- SIPO – Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva
 - K úhradě př. Nájmu, elektřiny

Bezhotovostní placení

- Podmínky
 - Bú v bance (v cizí měně devizový účet)
 - Úvěrový účet
- **Příkaz k úhradě**
 - 1) Jednorázový
 - 2) Trvalý

- 3) Hromadný – víc plateb v jeden den z jednoho účtu
- Vystavení:
 - fyzicky v bance podáme příkaz
 - internetové bankovníctví
- **Příkaz k inkasu**
 - Dodavatel říká bance vyinkasujte Bú 123 Kč — Odběratel musí souhlasit
 - Jednorázový
 - Trvalý
 - Hromadný

PLATEBNÍ KARTY

- **1) debetní - užití:**
 - a) k placení za zboží a služby
 - b) k výběru hotových peněz z bankomatů
 - c) k výběru omezené částky peněz u pokladen v některých velkých obchodech (služba cash-back)

Částka, kterou můžeme čerpat, je limitována aktuálním množstvím peněz na účtu a také např. týdenním limitem, který si stanovíme. K této kartě může být sjednaný tzv. kontokorent.

- **2) kreditní (úvěrové) - užití:**
 - a) platba za zboží a služby
 - b) výběr peněz z bankomatů
 - Těmito kartami čerpáme peníze, které si půjčujeme od banky.
 - Pro zvýšení bezpečnosti je stanoven limit platby (500 Kč nebo 25 EUR), při překročení nutno zadat PIN.
 - Nejznámější provozovatelé systémů karet: Master Card a Visa.

Obrana proti zneužití platební karty

- 1/ Při výběru hotovosti z bankomatu či placení v obchodě kartou vzít potvrzení a uschovat ho, zkontrolovat s výpisem z účtu.
- 2/ PIN si nejlépe pamatovat nebo uschovat odděleně od karty.

- 3/ Při ztrátě karty zavolat do příslušné banky a nechat ji zablokovat.
- 4/ Dojednat pojištění proti zneužití karty.

Podvodné praktiky

- Cíl: ukrást přístupová hesla, čísla platebních karet atd...
- Phishing – jde o podvodné e-mailové zprávy, které nás vyzývají k aktualizaci bezpečnostních údajů. Banky takové zprávy ale nerozesílají a nekomunikují o zabezpečení účtu, zpráva je často psaná špatnou češtinou.
- Obrana: na e-mail nereagovat.

Placení v cizí měně

Kurzovní lístek vydává:

- **1/ ČNB - užití:**
 - a/ pro obchody ČNB s ostatními bankami
 - b/ pro přepočty v účetnictví
 - c/ v celnictví
 - d/ pro státní statistiku
- **2/ obchodní (komerční) banky**
 - **struktura lístku:**
 - a/ sloupec deviz (pro bezhotovostní platbu)
 - b/ sloupec valut (pro hotovostní platbu)

Oba dva sloupce se dělí na Nákup – Prodej – Střed

Nákup a prodej je z pohledu banky, proto nákupní kurz je nižší – rozdíl bance umožňuje hradit náklady a tvořit zisk.

Kurz Střed se používá k mezibankovním obchodům a ČNB zveřejňuje vlastně jen tento kurz.

Obchodování s cizími měnami - Forex

Jde o obchodování po celém světě pomocí počítačových systémů. Není nikde centrálně umístěn. Forexový obchodník vydělává na pohybech konkrétních měn, jednu měnu nakupuje a v průběhu dne většinou opět prodá. Měnu si nikdy fyzicky nepřebírá.

Virtuální měny (kryptoměna)

Existuje pouze digitálně, nemá žádné bankovky ani mince. Existují stovky virtuálních měn, nejznámější BITCOIN.

Jak získat virtuální měnu:

- 1/ Vytěžit - existují tady vlastníci měny a její těžaři, kteří transakce potvrzují svým výpočetním výkonem). Musí být nainstalován speciální program, který těžbu provádí). Za potvrzení transakce získávají těžaři odměnu v podobě kryptoměny.
- 2/ Ve směnárně - směnárník vyhlásí kurz, za který kryptoměnu kupuje a za který prodává. Existují již také bitcoinmaty.
- 3/ Na burze - je zde nutná registrace.
- Každá kryptoměna má vlastní virtuální peněženku (pro každou měnu zvlášť). Peněženka je program, který propojí náš počítač nebo telefon s počítači ostatních uživatelů dané kryptoměny. Pro vstup do peněženky se používá heslo, podobně jako v Interbankingu.

Bankovní vklady

Vklady jsou cestou, jak banky získávají prostředky, které pak zapůjčují.

Druhy vkladů

- **Vklady na běžných účtech**

- Hlavním účelem nebývá ukládání peněz, ale provádění platebního styku
- Výše vkladu na nich neustále kolísá - nepředstavují pro banku stabilní zdroj financí
- Mají nízké úrokové sazby

- **Spořicí účet**

- Slouží pro libovolné ukládání prostředků
- Prostředky jsou lépe úročeny
- Disponování a výběr bývá omezen
- Nelze přímo použít k placení, lze z něj peníze odesílat jen na několik málo předem stanovených účtů
- Využívá se i po výpovědní lhůtě, výběr peněz je třeba předem nahlásit (jinak sankce)

- **Termínované vklady**

- Jsou sjednány na pevně stanovenou částku a na dobu určitou od několika dní po několik let
- Po vypršení lhůty bychom měli peníze vybrat - bývá nabízeno automatické obnovení vkladu
- Vklad je možné za poplatek předčasně ukončit

- **devizový účet**

- prostředky ukládány v cizí měně, lze ukládat i vybírat jinou měnu, než ve které je založen

Pojištění vkladu

- Fond pojištění vkladů je tvořen povinnými příspěvky všech finančních institucí, které vklady přijímají (banky, stavební spořitelny atd...).
- V případě úpadku banky se z toho fondu vyplácí 100% hodnoty vkladu, ale maximálně do výše 100 000 EUR.

Úročení

- **úrok** je v Kč, je to částka, kterou dostaneme nebo platíme bance za uložení nebo půjčení peněz
- **úroková míra** (sazba) je ,v %, může být stanovena:
 - 1) roční, označuje se zkratkou p.a., je nejčastější

- 2) pololetní, označuje se zkratkou p.s.
- 3) čtvrtletní, označuje se zkratkou p.q.
- 4) měsíční, označuje se zkratkou p.m.

Spoření na stáří

- **a/ státní průběžný systém:** jde o zákonné pojištění. Je hrazeno ze sociálního pojistného, které lidé odvádějí do SR a z něho jsou peníze vypláceny současným důchodcům. Vyplácí se jako pravidelná penze, pokud občan dosáhl **důchodového věku** a zároveň **platil minimální povinnou dobu sociálního pojištění** (dnes 35 let).
- **b/ doplňkové penzijní spoření** (dobrovolné): nabízejí ho penzijní společnosti, které zakládají účastnické fondy. Druhy fondů:
 - **konzervativní fond:** minimalizuje rizika, zajišťuje stabilní výnos, investuje především do dluhopisů. Všechny společnosti ho musí nabízet.
 - **vyvážený fond:** vyšší zhodnocení, riziko střední, investice do dluhopisů a akcií, akciová složka maximálně 40%
 - **dynamický fond:** nejvyšší zhodnocení, nejvyšší riziko, investice především do akcií

Do doplňkového penzijního spoření můžeme vstoupit v jakémkoli věku, jde o pravidelné měsíční úložky, ke kterým stát poskytuje příspěvek.

Státní příspěvek ve výši 90-230 Kč podle ukládané částky 300-1 000 Kč měsíčně. Při uložení částky přesahující 1 000 Kč, je možné si tuto částku

odečíst od základu daně a snížit si tak daň. Na toto spoření může přispívat i zaměstnavatel. Za děti mohou spořit rodiče (prarodiče).

Čerpání naspořených peněz:

- a/ **jednorázové vyrovnání** – částku si vybereme najednou. Musíme dosáhnout věku 60 let a spořit alespoň 60 měsíců.

- b/ **starobní penzi na určenou dobu** – vyplácí se průběžně. Peníze, které ještě nebyly vyplaceny, se nadále zhodnocují
- c/ **odbytné** – znamená předčasné ukončení už po 24 měsících spoření. Nedostaneme stát. příspěvek

Stavební spoření

- = specializovaná forma spoření spojená s právem na poskytnutí výhodného úvěru.
- Účastník nejméně 6 let ukládá prostředky s nárokem na státní příspěvek, který činí 10% z ukládané částky, ale maximálně 2 000 Kč/rok.
- To znamená: optimální výše spoření = 20 000 Kč/ rok.
- Ukládaná částka se úročí včetně státního příspěvku.
- Po uplynutí 6 let můžeme peníze vyzvednout a použít na jakýkoli účel, úvěr tedy nemusíme ani využít.
- Smlouva se sepisuje na určitou, tzv. cílovou částku. Tu můžeme v průběhu spoření měnit.